

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ФИСКАЛЕН ФЕДЕРАЛИЗЪМ“;

ЗА СПЕЦ: „Държавни финанси и европейски фондове“;

ОКС „Магистър“; редовно обучение;

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 12 за ДНДО

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ: Т. ч. <ul style="list-style-type: none">• ЛЕКЦИИ• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	45 15	3 1
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Людмил Найденов)

2.
(гл. ас. д-р Пламен Джапаров)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Цел на дисциплината: Дисциплината цели да представи нови знания за концепциите и базовите идеи чрез които съвременната икономическа теория обяснява необходимостта, ролята, организацията и резултатите от дейността на регионалните органи на управление, както и да анализира практиката при разпределение на фискалните правомощия между вертикалните нива на публичния сектор.

Предварителни изисквания: Учебната дисциплина “Фискален федерализъм” допълва и развива знанията на студентите в областта на теорията на макроикономическото регулиране и публичните финанси. Следователно изисква знания в посочените научни области.

Знание и разбиране: Курсът извежда особеностите на унитарните, федерални и конфедерални фискални системи и прави критичен анализ на правните, икономически и политически подходи към проблемите на алтернативните фискални системи. Изследва се въздействието на децентрализираната фискална система върху ефективността на публичния сектор и върху базисни макроикономически променливи. Специално внимание се отделя на спорните моменти при разпределение на разходните отговорности и приходните правомощия между централното правителство и местните власти. Курсът формира нови знания в областта на значението на местната данъчна автономност за осигуряване на ефективност в публичния сектор. Във връзка с проблемите на ефективността в държавния сектор се разглеждат необходимостта, ползите и рисковете на междурегионалната данъчна конкуренция. Курсът формира умения за управление на местни бюджети.

Приложение на знанията и уменията: Формираните знания и умения намират приложение в практиката на институциите от държавния сектор на централно и местно ниво.

Разширяване на знанията и формиране на нови умения: Курсът успешно кореспондира с учебните дисциплини “Публични разходни политики и програми” и “Данъчна политика”.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	ФИСКАЛНА СТРУКТУРА НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР	5	-	
1.1	Понятие за публичен сектор и фискална структура			
1.2	Унитарни, федерални и конфедерални фискални системи – обща характеристика			
1.3	Правен, икономически и политически подход към проблемите на фискалния федерализъм			
1.4	Фискална структура на публичния сектор в България			
2.	ФИСКАЛЕН ФЕДЕРАЛИЗЪМ И ИКОНОМИЧЕСКА ЕФЕКТИВНОСТ	5	2	
2.1	Концептуални основи на връзката между фискалния федерализъм и икономическата ефективност			
2.2	Модел на Ч. Тибо – допускания, основни изводи, критики към модела			
2.3	Подход на Д. Норт и Я. Корнай – фискален федерализъм и ефективност в условията на развиващи се икономики			
2.4	Приносът на П. Салмон			
2.5	Теорема на Р. Оутс за децентрализирания публичен избор			
3.	МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ФИСКАЛНИЯ ФЕДЕРАЛИЗЪМ	5	-	
3.1	Оптимална валутна зона и парична политика в условията на фискален федерализъм			

3.2	Приложно поле и ефективност на централизираната и децентрализираната фискална политика.			
3.3	Фискален федерализъм и икономически растеж			
3.4	Оптимално ниво на преразпределение и политика за борба с бедността в условията на фискален федерализъм			
3.5	Териториални аспекти на алокативната функция на държавата			
4.	РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАЗХОДНИТЕ ОТГОВОРНОСТИ МЕЖДУ ВЕРТИКАЛНИТЕ НИВА НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР	5	2	
4.1	Принципът на субсидиарност – основа за разпределение на разходните отговорности в публичния сектор			
4.2	Подходи на А. Шах, Х. Мартинес-Васкес и Х. Цимерман за разпределение на разходите между централната и местните власти			
4.3	Централни и местни разходни програми – практиката на България.			
5.	РЕГИОНАЛНИ ПРИХОДИ И РЕГИОНАЛНА ДАНЪЧНА АВТОНОМНОСТ	5	2	
5.1	Нормативен подход към приходната практика на регионите			
5.2	Позитивен подход към приходната практика на регионите			
5.3	Понятие за местен данък и данъчна автономност			
5.4	Модел за разпределение на данъчните правомощия			
6.	МОТИВИ, ПОЛЗИ И ОГРАНИЧЕНИЯ НА МЕСТНАТА ДАНЪЧНА АВТОНОМНОСТ	5	2	
6.1	Движещи сили и цели на политиката на данъчна автономност			
6.2	Политически и финансови ползи от регионална данъчна автономност			
6.3	Негативи на данъчната автономност			
7.	ПАРАМЕТРИ НА РЕГИОНАЛНАТА ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА – ИЗБОР НА ДАНЪЧНИ ПРАВОМОЩИЯ	5	2	
7.1	Аргументи „за“ и „против“ регионални правомощия при налагане на данъци			
7.2	Проблеми на данъчната политика в условията на фискален федерализъм: определяне на база и размер на облагането			
7.3	Администриране на данъците в условията на фискален федерализъм			
7.4	Параметри на регионалната данъчна политика – случаят на България			
8.	ИЗБОР НА ФОРМИ НА МЕСТНО ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	5	3	
8.1	Данъци върху недвижимата собственост			
8.2	Данъци върху доходите на физически лица			
8.3	Корпоративно подоходно облагане			
8.4	ДДС като регионален приходоизточник?			
8.5	Избор на форми на местно данъчно облагане – случаят на България			
9.	МЕЖДУРЕГИОНАЛНА ФИСКАЛНА КОНКУРЕНЦИЯ	5	2	
9.1	Теоретични основи на междурегионалната фискална конкуренция.			
9.2	„Твърди“ и „меки“ фактори на конкуренцията.			

9.3	Негативи на междурегионалната конкуренция			
9.4	Междурегионална фискална конкуренция – случаят на България.			
	Общо:	45	15	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Литературен обзор	1	20
1.2.	Тест	1	30
	Общо за семестриален контрол:	2	50
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	
	Общо за сесиен контрол:	1	70
	Общо за всички форми на контрол:	3	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов, Л. (2012). Данъчна автономност на местните власти, Варна: Стено.
2. Найденов, Л. (2016). За регионалната данъчна конкуренция без оптимизъм. // В: Вачков, Ст. И др. Финансовата наука между догмите и реалността. Варна: Наука и икономика. 319-360.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов, Л. (2019). Проблеми при организацията на местните данъци в условията на фискална децентрализация. Инвестиции в бъдещето - 2019: Дванадесета научно-приложна конференция с международно участие, 3 - 4 октомври 2019: Сборник доклади, Варна: НТС - Варна, 121 - 125.
2. Hankla, Ch., J. Martinez-Vazquez and R. P. Rodríguez (2019). Local Accountability and National Coordination in Fiscal Federalism. A Fine Balance. Edward Elgar Publishing.
3. Inman, R and D. Rubinfeld (2020). Democratic Federalism: The Economics, Politics, and Law of Federal Governance. Princeton University Press.
4. Jilek, M. (2015). Factors of Tax Decentralization in OECD-Europe Countries. European Financial and Accounting Journal. Vol. 10, №2.
5. Peters, B. G. (2019). Institutional Theory in Political Science: The New Institutionalism. Edward Elgar Publishing.
6. Yilmaz, S. and F. Zahir (2020). Intergovernmental Transfers in Federations. Edward Elgar Publishing.